

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/25/2025
Identifikačné číslo spisu:	3823010535
Dátum vydania rozhodnutia:	11.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3823010535.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 11. júna 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného M. O. pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. d), ods. 3 písm. f) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného M. O. podanom proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 1T/68/2023, z 5. septembra 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/96/2023, z 26. októbra 2023

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného M. O. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 1T/68/2023, z 5. septembra 2023 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/96/2023, z 26. októbra 2023 bol obvinený M. O. uznaný za vinného zo spáchania zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. d), ods. 3 písm. f) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na skutkovom základe, že dňa 09.05.2023 v čase približne okolo 15.00 hodine na autobusovej zastávke ZŠ I. v A., pristúpil k poškodenému maloletému J. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorý v ruke držal mobilný telefón zn. Samsung Galaxy J5 2016 Dual gold, model: SM-M., IMEI 1: XXXXXX/XX/XXXXXX/X, IMEI 2: XXXXXX/XX/XXX/XXX/X s pamäťovou kartou a so SIM kartou s telefónnym číslom XXXX XXX XXX, v knižkovom obale bledomodrej farby s motívom mačky v slnečných okuliarech, povedal mu „daj sem ten mobil,“ následne mu tento mobilný telefón vytrhol z ruky, v ktorej ho poškodený držal a rozutekal sa s ním do blízkeho lesoparku približne 100 m od autobusovej zastávky, kde mobil rozobral tak, že z neho vybral batériu a túto spolu s mobilným telefónom vložil do igelitového vrečka, čím poškodenému spôsobil škodu vo výške 69,50 eur, pričom vzhľadom na výzor poškodeného mu muselo byť zrejmé, že sa jedná o dieťa.

Za to bol obvinenému uložený podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 5 a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Zároveň bola obvinenému podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložená povinnosť nahradiť poškodenej U. O. škodu vo výške 69,50 €.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený M. O. prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Jána Kokindu dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. h) [bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne v časti rozhodnutia o treste považujem za neprimerane prísny, nakoľko by mal predstavovať určitú ujmu a prostriedok štátneho donútenia za spáchaný trestný čin, je tu zrejmé, že súd pri ukladaní trestu dôsledne nezohľadnil zásady pre ukládanie trestu, ak vôbec nejakú zohľadnil, nakoľko týmto obligatórnym rozhodnutím len odkopíroval znenie rozsudku Okresného súdu Prievidza z 5. septembra 2023. Umocňujúcim faktorom pre súd bolo to, že zohľadnil v môj neprospech spáchané skutky v minulosti, no v tomto prípade je jasne vidieť, že vychádzal len z odpisu registra trestov a nebral do úvahy ten fakt, že v prípade dvoch zločinov nedošlo z mojej strany k fyzickému útoku voči poškodeným, čo potvrdzuje, že sa vôbec nezaoberal dôkladne spisovým materiálom a vychádzal len z právnej kvalifikácie týchto skutkov. Aj napriek tomu, že tento skutok nezodpovedá takej závažnosti spáchaného skutku v porovnateľných veciach (Rč. 21/2002; Rč. 1/2011; Rč. 18/2015; Rč. 10/2011), na ktoré som poukazoval jednotlivými príkladmi rozhodnutí iných okresných súdov s priaznivejšou výmerou uloženého trestu, súd moje odvolanie automaticky zamietol a vyššie spomenutými judikátmi sa ani neobťažoval zaoberať. Na základe vyššie uvedeného preto nemožno tento trest považovať za spravodlivý, lebo tým je vždy len primeraný trest na základe nálezů Ústavného súdu sp. zn. PL ÚS 106/2011-85, v ktorom ústavný súd konštatuje: 'V prípade, ak bude trest, respektíve odpata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestnom vznikne nové bezprávie.'

Neprimeraný trest v tomto prípade je negáciou práva, urobená v môj neprospech, ktorá sa svojou podstatou (negovaní práva) ničím nelíši od trestného činu. V tomto kontexte podotýkam, že prvostupňový súd ustálil svoje rozhodnutie predovšetkým na výpovediach údajných dvoch svedkov s tým tvrdením, že celá vierohodnosť nie je nijako spochybnená aj napriek tomu, že obaja svedkovia U. O. a O. W., neboli priamymi účastníkmi tohto činu a z tohto dôvodu je takáto výpoveď nepoužiteľná v zmysle, ktorého upozorňujem na to, že nie je možné prihliadať na tú časť výpovedí svedkov, kde vypovedali o vyjadreniach iných osôb vo vzťahu ku skutku kladeného obžalovanému za vinu. Svedkov možno vypočúť iba k tomu, čo reálne vnímali svojimi zmyslami vo vzťahu ku skutku, preto ich vyjadrenia k tomu, čo im mal poškodený, prípadne iná osoba uviesť na mieste činu, nemožno použiť, lebo sú neprijateľné a nezákonné, keďže obchádzajú ustanovenia Trestného poriadku o vedení dokazovania a nepripustne nahrádzajú výpovede osôb, ktoré spáchanie skutku alebo páchatel'a videli alebo inak vnímali. A preto mal súd tieto výpovede svedkov neuznať ako kľúčové, nakoľko v danej veci nič nevideli ani nemohli vnímať, pretože sa v tom čase, keď došlo ku skutku nenachádzali v blízkosti miesta činu a prerozprávali len to, čo im povedal poškodený; prípadne iná osoba.

Zo samotného konania súdu v tomto smere, ako aj OČTK je viac než zrejmé, že uznali vierohodnosť týchto údajných svedkov, ktorí len vypovedali o tom, čo im bolo reprodukované inou osobou a v dôsledku takéhoto konania je zjavné, že OČTK v tomto konaní iniciatívne a vlastnou aktivitou vytvoril podmienky a navodil situáciu so zjavnou snahou, aby bol jeho rozsah rozšírený, čím pádom sa jedná o exces z hraníc a pravidiel, v ktorých sa trestné konanie realizovalo a takéto výpovede sú nezákonné a v trestnom konaní nepoužiteľné s poukazom na judikát Rč. 57/2002. Popritom, je to dôkaz, resp. skutočnosť, ktorá mohla sama o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom, na ktoré je pôvodne uložený trest v zrejmom nepomere a rozpore s účelom trestu, čo je možné považovať za negatívny dôsledok takéhoto rozhodnutia. Vzhľadom na novelizovaný Trestný zákon a samotné rozhodnutie Ústavného súdu SR v tejto veci, je potrebné konštatovať, že v rámci právnej istoty je nutné na tento aktuálny stav reagovať už pri tomto podanom návrhu.

Na základe vyššie uvedeného som sa na Okresnom súde v Prievidzi domáhal uplatnenia obnovy konania

podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku v súlade s čl. 50 ods. 5 Ústavy, nakoľko táto zásada je vyjadrená v čl. 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd a v čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pojednávalo sa 28. augusta 2024, pričom na pojednávaní som svoj podaný návrh doplnil o publikovaný nález ÚS PL. ÚS 3/2024 pod č. 215/2024, zo 6. augusta 2024 a následne ustanovením podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, ktorý má byť vraj Ústavou SR garantovaný. Následne som poukázal na znenie judikátu Rč. 46/2014, ako aj na ustanovenie § 567 ods. 2 Trestného poriadku a judikáty Rč. 52/2006, Rč. 1/2007. Nakoľko vyššie uvedené je novou podstatnou skutočnosťou súdu skôr neznámou, aby sama o sebe mohla odôvodniť iné rozhodnutie o treste v súlade s novelizovaným Trestným zákonom č. 40/2024 Z. z.. Sudkyňa Okresného súdu Prievidza nielenže tieto ustanovenia hrubo odignorovala, no nebola schopná akceptovať rozhodnutie ÚS SR v tejto veci podľa čl. 125 Ústavy, ktoré je všeobecne záväzné. Hlavný argument súdu je absurdný, nakoľko som vôbec nežiadal o obnovu konania cez ustanovenie, ktoré súd použil ako dôvod neprijatia môjho návrhu, ktorým podľa jeho názoru je § 405a, § 405b Trestného poriadku. V tomto smere je evidentne vidieť, že sa vyskytli aplikačné problémy OS Prievidza pri vyššie uvedených ustanoveniach, čo v tomto smere indikuje automaticky efekt vážneho a nenapraviteľného následku zo strany súdu a že sa nevie prispôsobiť aktuálne účinnému zneniu zákona, čo mu vyplýva z povahy veci, resp. tejto špecifickej situácie. Osobný postoj sudkyne Okresného súdu Prievidza sa dá v kontexte považovať za protiústavné konanie, nakoľko nebola schopná sa vôbec zaoberať vyššie uvedenými ustanoveniami, čím len prejavila svoj osobný nesúhlas s terajšou politikou štátu, čo malo za následok diskriminovanie mojej osoby, pričom v súčasnej dobe by súd pri ukladaní trestu vychádzal z aktuálneho znenia Trestného zákona a pôvodné použitie § 38 ods. 5 Trestného zákona by neobstálo a pritom pôvodne uložený trest je v zrejmom nepomere v zmysle ustanovení § 33a, § 34, § 38, § 212 ods. 3 Trestného zákona.“

Ďalším podaním z 10. novembra 2024 obvinený doplnil svoje dovolanie. Okrem opakovania námietok z prvého podania obvinený uviedol, že:

„[...] v súčasnej dobe by súd vychádzal pri ukladaní trestu z aktuálneho znenia Trestného zákona, nakoľko Ústava SR v čl. 50 ods. 6 prikazuje posúdiť trestnosť činu a uložiť trest podľa neskoršieho zákona, neskôr účinného, ak je pre páchatel'a priaznivejší než zákon účinný v čase spáchania činu a to bezvýnimčne. Práve zákonná zmena, ktorá by nerešpektovala toto generálne pravidlo pre časovú pôsobnosť Trestného zákona a jeho zmien (stanovené v § 2 ods. 1 Trestného zákona) by ustanovovala výnimku z tohto priaznivejšieho posúdenia podľa novoprijatého zákona pre niektoré osoby alebo niektoré trestné činy, by bola v tomto obsahovom prvku nesúladná s Ústavou SR.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že pôvodne uložený trest je v zrejmom nepomere s aktuálnym znením Trestného zákona, čo nie je v súlade s Ústavou garantovaných práv a preto navrhujem Najvyššiemu súdu SR, aby v tejto veci rozhodol v môj prospech za účelom uloženia nového trestu v súlade s novelizovaným Trestným zákonom č. 40/2024 Z. z.. Vzhľadom na vyššie uvedené, navrhujem vyhovieť uvedenému dovolaniu.“

V osobitnom podaní z 12. marca 2025 obvinený namietal zaujatosť voči celému OČTK v Prievidzi, pričom tvrdil, že prokurátorka okresnej prokuratúry JUDr. Žaneta Bočová bola 28. augusta 2024 procesne činná v konaní o obnove konania vedenom pod sp. zn. 3Nt/12/2024, čím malo podľa jeho názoru dôjsť k závažnému protiprávnemu rozhodnutiu Okresného súdu Prievidza, ktorý nie je v súlade s ustanovením § 31 Trestného poriadku. Obvinený odôvodňoval zaujatosť prokurátorky už v prípravnom konaní z dôvodu, že nebol poučený o svojich právach, vrátane poučenia o zákaze sebaobviňovania, na základe čoho urobil aj vyhlásenie o vine. V tejto súvislosti poukázal na doktrínu tzv. „plodov z otráveného stromu“ s tým, že dôkazom získaným v rozpore so zákonom mal byť zaistený odcudzený mobilný telefón. Obvinený taktiež opäť poukázal na to, že účinnosťou novely Trestného zákona došlo k zníženiu trestnej sadzby, ktorá by oproti pôvodnej výmery trestu v súčasnej dobe neobstála, a tak žiadal o rozhodnutie v jeho prospech podľa priaznivejšej právnej úpravy.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka, ktorá uviedla:

„

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa týkajúcu sa neprimerane vysokého trestu, ktorý mu bol uložený súdom prvého stupňa uvádzam, že prvostupňový súd uviedol zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval pri určení druhu a výmery uloženého trestu dovolateľovi. Dovolateľ namietal výšku uloženého trestu, nakoľko ho považuje za neprimerane vysoký, pred odvolacím súdom. V konaní o odvolaní sa druhostupňový súd v odôvodnení dostatočne vysporiadal s námietkami dovolateľa voči výške uloženého trestu odňatia slobody vo výške 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov uloženým prvostupňovým súdom. Nakoľko dovolateľ opätovne spáchal zločin, prvostupňový súd aplikoval ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona, čím sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby zvýšila o polovicu (6 rokov a 6 mesiacov až 10 rokov), zároveň však prvostupňový súd v súvislosti s právnym posúdením, vyhodnotením okolností prípadu a pomerov páchatelia aplikoval ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, čím mimoriadne znížil trest pod dolnú hranicu upravenú trestnej sadzby vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov, teda takmer o jednu celú tretinu. Nakoľko bol dovolateľ uznaný vinným zo spáchania úmyselného trestného činu spáchaného závažnejšou formou, právne kvalifikovaného ako zločin v nadväznosti na jeho predchádzajúcu trestnú minulosť, v rámci ktorej sa dopustil aj obdobnej závažnej trestnej činnosti, za čo mu boli uložené aj nepodmienečné tresty odňatia slobody, nemožno považovať uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za neprimerane prísny, uložený mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby. V súvislosti s nadobudnutím účinnosti Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 40/2024 Z. z. v spojení s nálezom Pléna Ústavného súdu SR č. 3/2024 došlo k zmierneniu mechanizmu zvyšovania dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby pri recidíve, a to konkrétne ustanovením § 38 ods. 3 Trestného zákona, kedy sa pri opätovnom spáchaní zločinu dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby zvyšuje o jednu tretinu, pôvodne sa táto hranica v zmysle § 38 ods. 5 trestného zákona zvyšovala o jednu polovicu. Novela Trestného zákona však neumožňuje prehodnocovať tresty v právoplatne skončených prípadoch, teda prvostupňový súd v čase rozhodovania o druhu a výmere trestu zákonne aplikoval ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona.

K námietke dovolateľa, ktorou namieta nezákonnosť výpovedí poškodenej U. O. a svedka O. W., je nutné uviesť, že tieto boli v rámci prípravného konania uskutočnené v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, pričom aj Krajský súd v Trenčíne v uznesení, sp. zn. 2To/96/2023-199, z 26. októbra 2023 konštatoval správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní ako aj súdu prvého stupňa bez zistení akýchkoľvek pochybení odôvodňujúcich podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Poukazujem na skutočnosť, že odôvodnenie rozsudku prvého stupňa je obsahovo natoľko dostatočné, aby z neho bolo zrejmé, ktoré skutočnosti vzal súd za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonávaných dôkazov, a akými právnymi úvahami sa spravoval pri rozhodovaní v otázke viny a trestu. Z rozsudku súdu prvého stupňa ako aj zápisnice z hlavného pojednávania je zrejmé, že dovolateľ urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe a toto vyhlásenie po vyjadrení prokurátorky súd uznesením prijal. Napriek vyhláseniu dovolateľa o jeho vine považujem za potrebné uviesť aj to, že spáchanie skutku mu bolo okrem jeho priznania preukázané nie len výpoveďami poškodenej U. O. a svedka O. W., ale aj výpoveďou svedka maloletého J. M., ktorých vierohodnosť v rámci prípravného konania ako aj konania pred súdom nebola nijako spochybnená, ďalej zápisnicou o obhliadke miesta činu a ostatnými listinnými dôkazmi, pričom namietané výpovede neboli v rozpore s ostatnými vykonanými dôkazmi. Vzhľadom na vyššie uvedené túto námietku dovolateľa považujem za nedôvodnú. Mám za to, že skutkové a právne závery, ku ktorým dospeli tak prvostupňový ako aj odvolací súd sú založené na zákonne vykonaných dôkazoch, riadne a úplne zistenom skutkovom stave a vychádzajú zo správnych skutkových a právnych úvah, pričom trest na základe týchto dôkazov ukladaný odsúdenému považujem za zákonný.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného M. O. odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) v spojení s § 372 ods. 1 veta druhá Trestného

poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

Najvyšší súd nazretím do príslušnej časti predloženého spisu zistil, že okresným súdom bolo na hlavnom pojednávaní konanom 5. septembra 2023, po poučení v zmysle § 257 ods. 1 Trestného poriadku prijaté vyhlásenie obvineného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) s odkazom na ods. 7 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku (viď č. l. 169 - 170). Pred samotným vyhlásením o vine obvinený vzal na vedomie, že súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a nenapadnuteľné odvolaním. Prejavom vôle v podobe vyhlásenia o vine sa obvinený legitímne a dobrovoľne rozhodol, že sa vzdáva práva podať odvolanie voči výroku súdu prvého stupňa týkajúceho sa viny.

Z predloženého spisu tiež vyplýva, že obvinený podal odvolanie len proti výroku o treste a proti výroku o vine nepodala odvolanie žiadna strana konania. V dôsledku toho sa tento výrok stal právoplatným a predmetom dovolacieho konania bol len prieskum výroku o treste. V súlade s § 257 ods. 5 Trestného poriadku sa tak najvyšší súd nezaoberal prieskumom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Keďže dovolanie obvineného však smeruje aj proti výroku o treste, pristúpil najvyšší súd k prieskumu (ne)splnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, nakoľko z obsahu dovolania vyplýva, že obvinený namieta neprimeranú prísnosť uloženého trestu odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného

zákona).

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri odstupňovateľných druhoch trestov (odňatia slobody, domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumie, uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Súhrnne povedané, dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona je naplnený len podľa jeho explicitného (výslovného) znenia a netýka sa primeranosti výmery uloženého druhu trestu, ak ide o trest, ktorého uloženie zákon v konkrétnej procesnej situácii pripúšťa a tento bol uložený v rámci zákonom ustanovenej výmery. Skôr vyjadrené platí aj „naopak“ (vice versa) - dôvodom dovolania podľa naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku je len uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (R 86/2015).

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku namietal neprimerane prísny trest, pri ukladaní ktorého súdy dôsledne nezohľadnili zásady pre ukladanie trestu.

V tomto prípade rozhodovali súdy na základe zistenia poľahčujúcej okolnosti spočívajúcej vo vyhlásení viny obvineného a oľutovania trestného činu a pri zistení priťažujúcej okolnosti spočívajúcej v tom, že už bol za trestný čin odsúdený. Nakoľko už bol obvinený odsúdený za zločin, museli súdy postupovať podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona (účinného do 5. augusta 2024) zvýšením dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu. Upravená základná trestná sadzba bola teda u obvineného v rozmedzí 6,5 roka až 10 rokov.

Napokon, pri správnom zohľadnení všetkých okolností bol obvinenému uložený mimoriadne znížený trest pod dolnú hranicu tejto upravenej trestnej sadzby takmer o jednu celú tretinu v zmysle § 212 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m) a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam, a to vo výmere 4 roky a 8 mesiacov. V preskúmvanej trestnej veci bol teda obvinenému uložený taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol uznaný za vinného, pripúšťa.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ako ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie sú naplnené tým, že obvinenému bol uložený trest v ním subjektívne pociťovanej neprimeranej výške. Pokiaľ súdy správne aplikovali príslušné ustanovenia Trestného zákona upravujúce ukladanie trestu, tak ako je tomu v posudzovanej trestnej veci obvineného M. O. a trest mu následne vymerali v rámci zákonom upravenej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia (§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku), ani že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo že bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku).

Obvinený tvrdenie o neprimeranom treste odôvodnil aj s ohľadom na novelu Trestného zákona účinnú od 6. augusta 2024 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 3/2024, ako aj s prihliadnutím na výklad čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Trestného zákona, s tvrdením, že pri ukladaní trestu mal byť aplikovaný súčasný právny stav, konkrétne znenie § 38 ods. 3 Trestného zákona, ktoré je pre neho priaznivejšie.

V súvislosti s tým obvinený taktiež tvrdil, že osobný postoj sudkyne Okresného súdu Prievidza sa dá považovať za protiústavný, nakoľko táto nebola schopná vziať do úvahy uvádzanú novelu Trestného zákona, a tým mal byť uložený trest v zrejmom nepomere v zmysle ustanovení § 33a, §34, § 38, § 212 ods. 3 Trestného zákona. Toto tvrdenie však nie je nesprávne. Okresný súd sa riadne zaoberal podaniami obvineného, ktorý žiadal o preskúmanie rozhodnutia v dôsledku novely Trestného zákona, keď mu opakovane odpovedal, že obvineného sa novela Trestného zákona, ani rozhodnutie Ústavného súdu netýka, pretože trestný čin, za ktorý bol odsúdený nezanikol, a zároveň nie je dôvod na zníženie trestu (viď. č. l. 243 a 249). Ústavný súd totiž nekonštatoval nesúlad ustanovenia § 38 ods. 5 Trestného zákona s Ústavou, a preto nedošlo k strate účinnosti príslušného ustanovenia. K tomu najvyšší súd uvádza:

Podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatelia priaznivejšie.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatelia priaznivejší.

Najvyšší súd konštatuje, že novela Trestného zákona, na ktorú obvinený poukazuje, nadobudla účinnosť až po právoplatnosti rozhodnutia druhostupňového súdu. V tejto súvislosti treba poukázať na ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého priaznivejšia právna úprava sa uplatní len vtedy, ak nadobudne účinnosť pred právoplatnosťou rozhodnutia.

Z uvedeného dôvodu najvyšší súd uzatvára, že zmena právnej úpravy v oblasti ukladania trestov za opätovné spáchanie zločinu neumožňuje prehodnocovať tresty v právoplatne skončených prípadoch. Ak by bol dovolací súd povinný prihliadať na akúkoľvek zmenu právnej úpravy po právoplatnosti rozhodnutia súdu, vzniklo by tak riziko kontinuálneho cyklu rozhodovania, ktoré by narušilo princíp právnej istoty. Súd v čase rozhodovania o druhu a výmere trestu preto zákonne aplikovali ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona (účinného do 5. augusta 2024).

V dôsledku uvedeného potom dovolacia námietka uloženia trestu podľa priaznivejšej právnej úpravy (v už právoplatne skončenej veci) nezakladá žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a preto nemohol najvyšší súd považovať argumentáciu obvineného citovanú vyššie, ako relevantnú.

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.